

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

**Speciální školy a speciální školská zařízení pro mentálně
postižené žáky, Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1 a**

Kpt. Vajdy 1a/2656, 700 30 Ostrava-Zábřeh

Identifikátor školy:600 026 884

Zřizovatel:Školský úřad Ostrava, Matiční 20, 729 00 Ostrava-Mor. Ostrava

Školský úřad Ostrava, Matiční 20, 729 00 Ostrava-Mor. Ostrava

Termín konání orientační inspekce: 8. - 10. březen 2000

Čj.	146 112/00-11069
Signatura	on6zt208

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Posláním a cílem této speciální školy a speciálních školských zařízení je poskytovat komplexní péči handicapovaným dětem ve věku od 6 do 18 let. Žáci této školy jsou vzděláváni ve zvláštní škole, pomocné škole a praktické škole. Součástí školy jsou i školská zařízení:

- přípravný stupeň
- SPC pro zrakově postižené žáky
- školní družina
- školní jídelna.

Orientační inspekce byla zaměřena na hodnocení kvality vzdělávání v praktické škole s dvouletou přípravou a na hodnocení kvality řízení školy.

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Výuka českého jazyka byla sledována ve třídách prvního a druhého ročníku praktické školy. Časová dotace ve sledovaném předmětu je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu praktické školy s dvouletou přípravou. Členění učiva v jednotlivých ročnících odpovídá učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu a je zajištěna návaznost učiva mezi ročníky. Tematické plány ve všech třídách jsou pečlivě zpracovány, výukové cíle jsou přizpůsobeny skladbě žáků ve třídách.

Vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Škola má dostatek výukových prostor, které odpovídají psychohygienickým zásadám. Třídy jsou pravidelně větrány, dobře osvětleny a působí velmi dobrým estetickým dojmem. Při výuce českého jazyka měli žáci dostatek učebnic i pracovních sešitů.

Hodiny byly strukturovány s přihlédnutím k mentálním schopnostem žáků. Proces výuky byl členěn na jednotlivé fáze, kde se vzájemně prolínalo vyučování jazyka a slohu. Dominovala komunikativní funkce jazyka - vyjadřování se ústní i písemnou formou. Byly zadávány úkoly různé náročnosti a využívány různé druhy metod.

Během výuky byly využívány motivační prostředky, zejména pochvala, které byly bezprostředně spojeny s provedenou činností. Zkoušení bylo nenásilně zařazováno v různých částech hodiny s charakterem zpětné vazby. Prověřování znalosti učiva bylo individuální i skupinové.

Komunikativní schopnosti žáků byly záměrně rozvíjeny. Žáci byli vedeni k vyjádření vlastního názoru. Mezi vyučujícími a žáky panovalo prostředí důvěry.

V jedné ze sledovaných hodin nepostupovala učitelka podle svého tematického plánu. Motivace byla málo účinná, žáci byli pasivní. Nebyla dodržena zásada přiměřenosti a názornosti.

Plánování a příprava výuky byla velmi dobrá. Personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou hodnoceny jako vynikající. Organizace, formy a metody výuky měly různou úroveň a lze je hodnotit jako dobré. Motivace a způsob hodnocení, interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Úroveň výuky českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka předmětu matematiky byla ve všech sledovaných hodinách promyšlená, časově i obsahově v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu praktické školy. Ve výuce matematiky je mezi ročníky zajištěna kontinuita.

Vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Psychohygienické podmínky byly velmi dobré. Ve výuce bylo využíváno vhodných učebních pomůcek, učebnic i obrazových materiálů.

Struktura hodin odpovídala výukovým potřebám žáků, byla zaměřena na rozvoj početních dovedností a systematické opakování. Žáci pracovali s názorem, učivo bylo dostatečně procvičováno. Bylo využíváno skupinové a individuální práce s učebnicí, počítání na tabuli a praktické činnosti při měření délek. V dostatečné míře bylo užíváno příkladů z praxe, praktických zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů. Ve všech fázích výuky byl přístup vyučujících k žákům individuální. Vedle metod slovních byly použity i metody demonstrační a práce s chybou. Změny činností, systematické hodnocení výkonů a procvičování učiva vedlo k udržení pozornosti žáků. V závěru hodin bylo učivo shrnuto. Didaktické zásady byly dodržovány.

Motivace byla dostatečná a účinná. Hodnocení a klasifikace mělo pozitivní funkci ve smyslu zpětnovazební informovanosti učitelů.

Komunikace ze strany vyučujících byla rozvíjející, bylo využíváno i komunikace mezi žáky navzájem. Učitelé dbali na správnost mluvy žáků a nezanedbávali ani grafickou úroveň zápisů na tabuli a v sešitech. Interakce a komunikace vyučujících ve sledovaných hodinách se významně podílela na vytváření pozitivních vztahů.

Plánování a příprava výuky matematiky je hodnocena jako vynikající. Podmínky výuky odpovídají potřebám žáků a jsou hodnoceny jako velmi dobré. Organizace, formy a metody jsou přizpůsobeny zvláštnostem žáků a jejich psychickým možnostem, jsou hodnoceny jako velmi dobré. Motivace a hodnocení žáků je velmi dobré, komunikace a interakce je založena na pěkném vztahu vyučujících k žákům, je hodnocena jako velmi dobrá.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Odborně praktické předměty

V praktické škole je vyučováno odborně praktickým předmětům rodinná výchova, ruční práce a příprava pokrmů. Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídala schválenému učebnímu plánu. Členění učiva odpovídá osnovám schváleného vzdělávacího programu a je rozpracováno do tematických plánů. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd, vyučující jsou informováni o stupni postižení žáků a jejich specifických potřebách. Plánované cíle jsou v souladu se zásadou soustavnosti s důrazem na praktické činnosti.

Vyučující odborně praktických předmětů mají potřebnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Odborné pracovny jsou vynikajícím způsobem vybaveny, žáci mají k dispozici dostatek učebních pomůcek, nástrojů, náradí a ostatního potřebného materiálu. Při výuce jsou dodržovány psychohygienické zásady, technologické postupy a zásady bezpečnosti práce.

Dominantní metodou výuky je metoda nacviků praktických činností, využívání vlastních dovedností a zkušeností žáků. Jednotlivé činnosti jsou po etapách objasňovány, předváděny a za dozoru vyučujících nacvičovány. Ve výuce byly zohledňovány individuální potřeby a schopnosti žáků, učitelé sledovali pro jakou komplexnější vědomost či dovednost mají žáci předpoklady a ty byly rozvíjeny. Všichni žáci pracovali individuálním tempem, v dostatečném rozsahu byla navozována samostatná aktivita žáků. Finální výrobky byly velmi zdařilé.

V průběhu sledovaných činností byly využívány motivační výzvy a průběžně vyhodnocovány výsledky činností. Vyučující si ověřovali správnost pochopení zadávaných úkolů, žákům byla poskytována pomoc. Hodnocení výkonů bylo zaměřeno převážně pozitivně.

Komunikace byla soustředěna především na podávání instrukcí, jejich pochopení a dodržování, byla umožněna i diskuse k jednotlivým pracovním činnostem.

Interakce a komunikace mezi žáky a učiteli a žáky samotnými je založena na dodržování principů slušného chování a respektování osobnosti žáka.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako vynikající. Podmínky výuky z hlediska materiálního a psychohygienického jsou vynikající. Organizace, formy a metody výuky odpovídají potřebám a možnostem žáků, jsou vynikající. Motivování, hodnocení a komunikace je velmi dobrá.

Úroveň výuky odborně praktických předmětů je vynikající.

V závěrečném hodnocení úrovně vzdělávání lze konstatovat, že škola plní své poslání umožnit žákům získání základních vědomostí, dovedností a návyků pro výkon jednoduchých činností v oblastech praktického života. Celková kvalita vzdělávání je hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry školy jsou stanoveny na základě analýzy podmínek školy a prostředí ve kterém se škola nachází. Koncepce školy vychází z potřeb péče o handicapované děti a mládež ostravského regionu. Škola nabízí širokou škálu možností vzdělávání žáků a to v přípravném stupni pomocné školy, v pomocné škole, zvláštní škole, praktické škole a v pomocné a zvláštní škole pro zrakově postižené žáky. Od 1. září 1999 byla v rámci experimentu MŠMT ČR otevřena rehabilitační třída pomocné školy, která umožňuje těžce postiženým dětem plnit základní školní docházku. Škola nabízí komplexní péči postiženým žákům spočívající v možnostech :

- rehabilitace,
- řečové výchovy
- individuální logopedické péče
- dorozumivacích dovedností
- kompenzačních a rehabilitačních pomůcek
- pitného režimu, stravování a rozvoje smyslového vnímání.

Škola plní program zásad zdravé školy, výchova ke zdravému životnímu stylu. Vzdělávací program je realizován i formou projektového vyučování. Projektové vyučování přispívá k osobnostnímu rozvoji žáků a rozvoji jejich tvořivosti, témata jsou rozpracována do jednotlivých oblastí:

- droga můj nepřítel
- náš region
- náš den provází přátelství - výtvarná dílna
- projektová výuka Advent.

Škola vypracovala řadu projektů, jejichž náplň přispívá ke zkvalitnění práce a obohacení výchovně vzdělávacích forem:

- projekt sportem proti kriminalitě
- knihovna nejen pro romské děti
- stáž studentek AFPE Francie
- česko-francouzské dny.

Koncepce zahrnuje i poradenskou činnost pro rodiče, a oblast spolupráce s jinými subjekty. Záměry jsou přijaty a podporovány rodiči, školským úřadem, pracovníky školy a dalšími pracovníky, se kterými škola úzce spolupracuje.

Koncepce školy je rozpracována do celoročního plánu, který obsahuje nabídku speciálních programů, které jsou v průběhu roku detailně rozpracovány v týdenních plánech s konkrétní odpovědností a kontrolou plnění. Plánování je pojato jako ucelený systém s vymezením základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy. Výuka probíhá podle schválených učebních plánů a osnov. Pro žáky s kombinací postižení jsou zpracovány individuální výchovné a vzdělávací plány.

Koncepce školy, rozsah a účelnost plánování zcela odpovídají velikosti a podmínkám školy a jsou hodnoceny jako vynikající.

Organizování

Pravidla provozu subjektu i jeho součástí vymezuje organizační řád, který je velmi pečlivě a do všech detailů rozpracován. Ředitelka školy adresně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a vytváří prostor pro jejich uplatnění. Součástí organizačního řádu jsou rovněž zásady rozdělení pravomocí mezi ředitelkou školy, zástupci ředitelky a rozšířeným vedením školy, které se podílí při rozhodování o organizaci, na tvorbě koncepce, při organizačních změnách a na kontrolní činnosti. Zásady v oblasti ekonomické určuje vnitřní platový předpis školy. Rovněž organizace výchovně vzdělávacího procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla.

Při řízení školy ředitelka využívá názory a doporučení rozšířeného vedení školy. Opírá se rovněž o spolupráci s metodickými orgány. Ve škole pracuje šest předmětových komisí. Jejich činnost je plánována a pravidelná, schůzek se zúčastňují i členové vedení školy.

Organizování porad probíhá podle celoročního plánu, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti výchovné i vzdělávací. Povinná dokumentace školy je vzorně vedena v souladu s platnými právními normami bez zjištěných nedostatků.

Vnitřní informační systém je velmi podrobně a nápaditě rozpracovaný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy. Nadstandardní je nabídka metodických materiálů, učebnic vydávaných v různých nakladatelstvích pro jednotlivé ročníky a vyučovací předměty, sbírky zákonů

a věstníků vydaných MŠMT ČR. Důvěrné informace o zaměstnancích a žácích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití.

Vnější informační systém zajišťuje především pravidelnou a včasnou informovanost rodičů formou zápisů do žákovských knížek, třídních schůzek, jednání s rodiči při sestavování individuálních plánů, jednání výchovné komise. Existuje také možnost individuálních pohovorů mimo stanovené termíny po předchozí domluvě.

Škola aktivně spolupracuje s pracovníky odboru 24 MŠMT ČR, se zřizovatelem, s představiteli města Ostravy při mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání pedagogů a péči o handicapované děti. Dobrá je i spolupráce s městským obvodem Ostrava-Jih. V rámci statutu Fakultní školy spolupracuje s katedrou speciální pedagogiky PF UP Olomouc. Ve škole je vykonávána praxe i náslechy studentů. Spolupráce se zahraničím (Polsko, Německo, Francie) probíhá na úrovni výměny informací a při konkrétních vzdělávacích akcích. Škola spolupracuje se Státním zdravotním ústavem, s klubem přátel školy, s SPC, PPP, střediskem ranné péče, Tyfloservisem, službou škole Ostrava, speciálními školami a školskými zařízeními v různých oblastech ČR, s pediatry a odbornými lékaři.

Informace o škole jsou prezentovány prostřednictvím Tv Kabel plus, ČT 1, rozhlasem, tiskem a přednáškovou činností. Žáci školy se zúčastňují sportovních soutěží, které probíhají na úrovni školy, města i kraje, kulturních a dalších akcí.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 akceptuje § 17e odst. 2, 3, a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a je v souladu se zjištěnými skutečnostmi.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů má vynikající úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy používá účelně nástroje operativního řízení, které je jako celek funkční. Škola zaměstnává celkem 39 pedagogických pracovníků, z toho 4 vychovatelky. 22 pracovníků splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané vyhláškou MŠNMT ČR č. 139/97 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Pedagogičtí pracovníci, kteří nespĺňují podmínky odborné nebo pedagogické způsobilosti jsou zařazeni do platových tříd v souladu s ustanovením § 4 nařízení vlády České republiky ze dne 24. listopadu 1999. 6 pedagogických pracovníků dále studuje. Začínajícím pedagogům je zajištěna pomoc uvádějícími učiteli.

Řízení školy má návaznost na plánování i kontrolu jednotlivých činností, zejména v oblasti pedagogické. Pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jednotlivců jsou ve škole vytvořeny velmi dobré podmínky.

Kritéria hodnocení pracovníků pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou součástí vnitřního platového předpisu, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně. Vedením školy je rovněž využívána motivační role slovní pochvaly a poděkování za mimořádně úspěšné akce.

Systém rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vytvořen samostatný plán kontrolní a hospitační činnosti, který postihuje oblast pedagogickou i oblast kontroly správních zaměstnanců. Kontrola je prováděna prostřednictvím vedení školy, uvádějících učitelů, výchovného poradce, vedoucích předmětových komisí a vedoucích zaměstnanců úseků. Plánované úkoly jsou konkretizovány z hlediska termínů a stanovení jmenovité zodpovědnosti za sledovanou kontrolní činnost. Podklady k hodnocení a kontrole pracovníků získává vedení školy jednak přímou hospitační činností ve vyučovacích hodinách, jednak prováděnými kontrolami výkonu dozorů, sledováním průběhu schůzek předmětových komisí, pravidelnými kontrolami žákovských knížek, třídních knih, třídních výkazů a další pedagogické dokumentace. Zjišťování úrovně vědomosti žáků se děje formou prověrek zpracovaných v rámci předmětových komisí.

Záznamy o provedených hospitačních a průběžných kontrolách jsou prokazatelně vedeny. Výsledky kontrol jsou vyhodnocovány, jejich závěry jsou s pracovníky bezprostředně projednávány a zohledněny v osobním hodnocení zaměstnanců.

Kontrolní mechanismy jsou funkční, celkově má kontrolní systém vynikající úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Koncepční záměry jsou promyšlené a velmi dobře zpracované, vycházejí z potřeb péče o handicapované děti a mládež regionu. Rozsah a účelnost plánování odpovídá podmínkám školy. Organizační struktura je funkční a umožňuje uplatnění všech zaměstnanců s odpovědností za dané úseky práce. Informace pro pracovníky, rodiče a veřejnost jsou podávány včas a v potřebném rozsahu. Vedení a motivování pracovníků je efektivní s dobrými kontrolními mechanismy.

Kvalita řízení školy je hodnocena jako vynikající.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Při kontrole osobní dokumentace žáků praktické školy bylo zjištěno, že do prvního ročníku dvouleté praktické školy bylo přijato 7 žáků ze základní školy. V § 32a odst. 2 zákona č. 29/84škol, Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol ve znění pozdějších předpisů je stanoveno: Do praktické školy s jednoletou a dvouletou přípravou se přijímají žáci, kteří splnili povinnou školní docházku na zvláštní nebo pomocné škole.

Žáci, vřazení ze základní školy, splnili povinnou školní docházku na základní škole v sedmém a osmém postupném ročníku s velmi špatným, někdy i nedostatečným prospěchem. Žáci byli vřazení do praktické školy na základě vyšetření PPP a na žádost rodičů. Jejich další vzdělávání na jiném typu školy by bylo velmi problematické. Úmluva o právech dítěte, čl. 28 odst. 1b hovoří o právu dítěte na různé formy středního vzdělání, zahrnujícího všeobecné a odborné vzdělání, činí je přijatelné a dostupné pro každé dítě. Novelizace zákona 29/1984Sb., ve znění pozdějších předpisů v § 32a odst. 2 umožní přijímání absolventů základních škol na dvouletou praktickou školu.

Z těchto důvodů nevystavuje ČŠI protokol o porušení zákonné normy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol vydané MŠMT ČR č.j. 11 289/2000-21
- zřizovací listina Praktické rodinné školy při Zvláštní škole Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, č.j.29 786/94-61
- výroční zpráva školy
- organizační řád
- pracovní řád
- vnitřní platový předpis
- koncepce školy
- plán kontrolní činnosti
- zápisy z porad
- organizace školy
- kontrolní činnost
- projekty školy
- osobní dokumentace žáků
- písemné práce žáků, výrobky žáků
- tematické plány

ZÁVĚR

Výrazná pozitiva

- koncepce školy a její realizace
- vzorná dokumentace školy
- prezentace školy na veřejnosti
- oblast spolupráce
- vybavenost odborných učeben
- výuka odborně praktických předmětů
-

Úroveň školy je v oblasti výchovně vzdělávací hodnocena jako velmi dobrá, řízení školy má vynikající úroveň. Celkově je úroveň školy hodnocena jako velmi dobrá.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáků a výchovně vzdělávacího procesu. Neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Lenka Vojtovičová	Mgr. L. Vojtovičová v. r.
Členové týmu	PaedDr. Zbyněk Knop	PaedDr. Z. Knop v. r.

V Ostravě dne 24. března 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. března 2000

Razítko

Mgr. Eva Sroková

Mgr. E. Sroková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	17. 4. 2000	146152/00-10023
Zřizovatel	17. 4. 2000	146152/00-10023
Rada školy	---	---

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány